

TREĆI BROJ
PROSINAC 2024.
BESPLATAN PRIMJERAK

PUBLIKACIJA KARLOVAČKE ŽUPANIJE

In medias res

UČENICI NA GRADILIŠTU MEDICINSKE ŠKOLE: "SAD KAD SAM OVO SVE VIDJELA, SANJAT ĆU ŠKOLU!"

**Cjelodnevna škola u Rakovici:
matematika ili tamburica – pitanje
je sad**

INTERVJU:

Martin Salopek, profesor povijesti koji se bavi proizvodnjom ogulinskog kiselog zelja: tradicija i podneblje su recept za uspjeh

www.kazup.hr

047/666-101

**Radionica JU Natura Viva:
Lijep, ali zločest – signalni
rak**

ŽUC gradi biciklističku stazu prema Baračevim špiljama i Speleonu – „Ova investicija za nas će biti revolucija!“

UČENICI NA GRADILIŠTU MEDICINSKE ŠKOLE: “SAD KAD SAM OVO SVE VIDJELA, SANJAT ĆU ŠKOLU!”

Amfiteatarska konferencijska dvorana. Stručni kabineti, laboratoriji, knjižnica. Moderno opremljene kupaonice i garderobe s ormarićima. Dnevni boravak sa zimskim vrtom za odmor i opuštanje. Ovo nije opis nekog super modernog ureda, nego – Medicinske škole Karlovac.

„Ja sad kad sam ovo sve vidjela, sanjat ću školu, stvarno!“, rekla je Lucija Cerjanec, učenica 4. razreda, nakon što je s kolegom Ivanom iz 2. razreda i voditeljicom projekta obišla gradilište škole.

Na 3 tisuće i 260 četvornih metara prostiru se: kabineti za zdravstvenu njegu te oni za fizioterapiju i kineziterapiju, zatim mikrobiološki i analitičko-biokemijski laboratoriji, te niz specijaliziranih učionica, za fiziku, anatomiju, biokemiju, informatiku...

„Na laboratorije, specijalizirane učionice i stručne kabinete otpada oko jedna trećina prostora. Oprema će biti suvremena i prilagođena namjeni - laboratoriji i kabineti će se opremiti specijaliziranom opremom i namještajem. Imat ćete i kuhinju te blagovaonicu sa linijom za posluživanje hrane, a na prvom katu je prostor za Đački klub. Tu će biti računala i radni dio za učenje i pisanje zadaća u pauzama, ali i namještaj za odmor, opuštanje te izlaz u lođu koja će se ozelenjeti kao mali zimski vrt. Jako se pazi na svaki detalj, znamo da vam je školovanje naporno, da imate puno prakse, da ste po cijele dane zapravo u školi i želimo da ovaj prostor bude potpuno prilagođen vama učenicima“, pokazivala je učenicima voditeljica projekta Ana Valić sve ono što su projektanti zamislili u novoj školi.

„Jako mi se sviđa. Ovo je iznad svih mojih očekivanja. Sve što smo vidjeli, ta nova oprema koja treba doći, učionice, zimski vrt ... šta da kažem. Jako je dobro osmišljeno, originalno, stvarno ćemo se u školi osjećati ugodno. Veselim se jako, sad kad dođem natrag u razred, sve ću preporučiti, znam da će svi biti sretni“, rekao je Ivan Novković, učenik 2. razreda, smjer fizioterapeut.

„Znala sam da će biti bolje nego prije, ali nisam očekivala ovoliko dodatnih sadržaja baš za nas. Nisam očekivala da je toliko toga prilagođeno učenicima. Vidi se da se pazi na sve. Što se tiče knjižnice i konferencijske dvorane, mislim, stvarno ... sigurna sam da ćemo mi učenici to dobro znati iskoristiti. Ogroman prostor, točno se vidim u školi zadnju godinu, 5.-ti razred. Mislim da ćemo se u novoj školi bolje pripremiti za bolnicu, mi često imamo osjećaj da smo bačeni na odjel, da nismo najspremniji“, kaže Lucija.

Upravo zato, planira se nabavka najmodernije opreme, uređaja i edukativnih modela - lutke. „Prvi susret s teškim bolestima i stanjima neće biti na pacijentu, nego na realističnim lutkama. Mislim da je to dobar način učenja. Ovako visoki nivo opremljenosti, odnosno usvajanje znanja u stručnim kabinetima na realističnim modelima, zasigurno smanjuje mogućnosti greške u radu s pacijentima“, rekla je Ana Valić.

Učenike je najviše zanimalo – kada sve to? Nestrpljivi su, naravno, jer nastavu sada imaju u Šumarskoj i drvodjeljskoj školi i Gimnaziji Karlovac i to isključivo popodne, a ujutro su na praksi. Naporno im je, priznaju.

„Sve ide prema planu, iduću školsku godinu ste ovdje“, rekla im je voditeljica projekta.

Projekt Cjelovite potresne obnove te rekonstrukcije i dogradnje Medicinske škole Karlovac vrijedan je **8,25 milijuna eura**. Od toga je iz Fonda solidarnosti EU osigurano 2,18 milijuna eura bespovratnih sredstava za cjelovitu obnovu nakon potresa, a Karlovačka županija je za dogradnju vlastitim sredstvima osigurala 6,07 milijuna eura. Radove izvodi tvrtka AB gradnja d.o.o., a zanimljivo je da će na krovu biti postavljeni solarni paneli za pripremu tople vode te će uz dizalice topline u potpunosti biti riješeno grijanje i hlađenje škole.

Nova Medicinska škola tri puta je veća od bivše škole. Ali je, zaključili su budući medicinari, barem sto puta bolja!

MARTIN SALOPEK, PROFESOR POVIJESTI KOJI SE BAVI PROIZVODNOM OGULINSKOG KISELOG ZELJA: TRADICIJA I PODNEBLJE SU RECEPT ZA USPJEH!

-INTERVJU-

Razgovarali smo s Martinom Salopekom iz Ogulinom, u čijoj se obitelji već 60 godina uzgaja zelje, a iduće godine bit će 50 godina kako proizvode ogulinsko kiselo zelje. Martin je diplomirao povijest, firmu je naslijedio od oca i umjesto učenika i razreda - odabrao njivu.

**Molim Vas za početak kratku povijest
vaše firme.**

Firma postoji od 95., jer je moj tata osnovao firmu, ali moja obitelj se bavi zeljem već 60 godina. Moji baka i deda su počeli 1963. godine saditi zelje i to je u prvo vrijeme bilo za ondašnju firmu Mrežnica, bili su kooperanti, onda su napravili svoje prve bazene. Iduće godine bit će 50 godina da baš radimo, proizvodimo kiselo zelje.

**Otkud povjesničar u proizvodnji
ogulinskog kiselog zelja?**

Diplomirao sam povijest, jer je to bila moja velika ljubav i danas to volim, ne radim u struci, ali to mi je sada hobi, nije mi posao. Diplomirao sam i počeo sam raditi u školi, odradio sam stručno usavršavanje. Onda je bilo hoću li ostati u školi, završio sam godinu dana pa sam radio na zamjeni. I onda sam prelomio, neću ostati.

Znači, imali ste dilemu: zelje ili đaci?

Da. I presudilo je zelje. Jer, da ne uvrijedim nikoga, kad radite zelje vidite na kraju neki rezultat, kad radite u razredu često nema rezultata. To je istina, brutalno je, ali je istina. Vi nekog poučavate godinu dana, odradite 70 ili 105 sati, on na kraju godine on ne zna ništa, jer ne želi ništa učiti. To je strašno, to je porazno. Onda vam dođe roditelj i kaže da dijete mora imati 5 ili 4, onda vam zove inspekciju i tako.

A zelje, zalijevaš, bereš, kiseliš, prodaješ.... Je li baš tako jednostavno?

A zelje - ako sam pogriješio, znam gdje sam pogriješio. Ako sam napravio dobro, znam da sam napravio dobro. I to je to. Nije jednostavno, ima i ovo svoje probleme i izazove, ali to se rješava. Sad već 10 godina vodim firmu i sve se na kraju riješi.

Nije ovo lak posao. Zelje treba pokupiti s polja i pakirati. U ljeto punimo bazene, simultano kako vadimo, tako punimo. Imamo oko 500 tona zelja. To vam je kao da se 12 nogometnih igrališta ispuni glavicama zelja. To sve treba kiseliti i pakirati. Da je lako, nije.

Koliko imate radnika?

Imamo 4 stalno zaposlena domaća i 8 Nepalaca.

Ne ide bez stranih radnika?

Ne. Jednostavno, nije da nemate radne snage zbog uvjeta, nego nemate kome uvjete ponuditi. Ja objavim oglas, oglas stoji cijelu sezonu, javi se dvoje ljudi.

A uvjeti su, mislim, dobri. Radi se od 7 do 15, u sezoni ponekad do 17. Imaju pola sata pauzu i za kavu još 10, 15 minuta. Plaću imaju 800 eura plus smještaj s režijama te prijevoz na posao.

Moja iskustva s radnicima iz Nepala su dobra, nemamo problema, rade što im se kaže, ne svađaju se.

Zašto je ogulinsko zelje posebno?

To vam je tradicija i posebno podneblje. Nas ne svrstavaju ni u Liku, ni na Kordun, a nismo ni Gorski Kotar. Imamo tu jednu kotlinu koja je zanimljiva jer preko ljeta unatoč visokim dnevnim temperaturama noći uvijek budu svježije, ujutro bude rosa i to je očito čimbenik koji daje posebnu notu ogulinskom zelju. Listovi su tanki, idealni za sarmu.

Spomenuli ste plus 40 ljeti, koliko to utječe na proizvodnju? Je li navodnjavanje nužnost?

Je, ako želimo osigurati budućnost poljoprivrede na ovim prostorima, moramo ulagati u infrastrukturu. Jer, neke žrtve koje smo mi danas spremni podnijeti, u smislu fizičkog rada kojeg treba odraditi i toga da nemate privatni život, mislim da taj način života neke nove generacije neće htjeti prihvatiti.

Instalacija tog navodnjavanja značila bi jednostavnije odrađivanje tog posla i sigurniji urod. Ja sam već potvrdio Karlovačkoj županiji svoj interes za izgradnju javnog sustava navodnjavanja.

Mi sad ne možemo ostvariti urod, ako nemamo navodnjavanje. Tko nije navodnjavao – propao je. To je činjenica. Tako da se mi, što se tiče navodnjavanja, snalazimo i sada.

Kako se snalazite?

Kupili smo cisterne, dobili smo dozvolu od HEP-a za korištenje jezera Sabljaci i tako navodnjavamo. Ali, to je muka, vi morate razvlačiti cijevi kroz polja, dovoziti cisternama vodu, a ovo bi bio drugačiji sustav.

Ovaj posao stvarno iziskuje žrtvu i neće to svatko prihvatiti.

Zbog klimatskih promjena, to je neminovno. Tko se do sada nije prilagodio, on je ili na rubu ili je propao.

Što još smatrate važnim da bi se danas bilo uspješan poljoprivrednik?

Morate se prilagoditi i investirati u svoje znanje i opremu, ne možete raditi po principima od prije 5 godina, kamoli od prije 50 godina. To su takve promjene koje se događaju u poljoprivredi, da, ako ih ne pratite, ako se ne prilagođavate – gotovi ste.

Promjene su u polju – klimatske promjene.

Promjene su na tržištu - vi više nemate kao nekada da će vam neka zadruga uzeti 5 ili 50 tona, toga više nema. Ili ste veliki ili ste mali, između nema.

Treba pratiti tehnologije, ne možete više imati utovar i sjetvu kupusa kao što je bila prije 10 godina.

Promjene su na tržištu rada - troškovi rada su astronomski porasli. Mi smo nekad imali srednjoškolce koji su utovarivali kupus na prikolice, toga više nema. Ne žele srednjoškolci više raditi. Za naše mlade generacije, ja to slušam i u svojoj obitelji, uvijek je bila mantra – uči, uči, pa nećeš morat raditi. Što to znači?

Kako se snalazite kao poduzetnik?

Kao poduzetnik odgovorni ste za masu stvari, vi morate svaki dan voditi brigu o tome da sve funkcionira kako treba i ne idete u 3 doma i ne zaboravite što se događa. Živate u firmi, 16 sati dnevno. Nekad ne možete ni spavati zbog nekih problema.

I stalno morate ulagati. Mi smo prošlih godina osigurali milijunske iznose iz europskih fondova za kupusaru, za mehanizaciju i plastenik, što također traži određena znanja i vrijeme.

Ako ne ulažete, propadate. Morate stalno gledati da širite tržište, da ulažete, da širite djelatnosti, da ste inovativni u proizvodnji. I ako mislite da ste vi sad uredili svoj posao i da ćete tako mirno živjeti i raditi do penzije, žao mi je, to se neće dogoditi. Stalno su neke promjene.

Nedavno smo počeli saditi muškatne i hokkaido tikve, to je nešto novo s čim smo krenuli i na tom se tržištu tek probijamo, ali nastojimo disperzirati proizvodnju i prodaju. Ljudi se kod nas još navikavaju na to, mnogima je to hrana za svinje i dalje, ali trendovi se mijenjaju.

Prije 25 godina smo prodavali puno povrća na tržnici u Rijeci i tamo su se počele prodavati tikvice. Kod nas nitko nije jeo tikvice. Danas rastu u svim vrtovima i to je normalna stvar. Tako se nadam da će biti i s našim tikvama.

I za kraj, kako surađujete sa županijskim stručnim službama?

U zadnjih par godina se baš aktivirala suradnja sa županijom. Nekad prije je, barem ovdje na našem području, bila neka percepcija da se pomoć ne može ni dobiti. Mi smo u protekle dvije godine ostvarili gotovo 9 tisuća eura potpora za razne namjene: za nabavu novih strojeva i opreme, za nabavu materijala i opreme za navodnjavanje te za zasjenjivanje bilja.

Mislim da su oni poradili na komunikaciji s nama i na pristupačnosti, informiranju. Javljamo se na javne pozive, nama puno znači ta financijska potpora. A ako županija uspije napraviti i javni sustav za navodnjavanje, to će nama biti ogromna pomoć.

Zdravko Salopek, otac

Proizvodnja se nezamislivo promijenila, neusporedivo. Prije 40 godina kupljeni su prvi traktori i prešli smo s konja na traktore.

Prije se nije sadilo ni 50 posto koliko se sad sadi. Prije se sadilo 30 tona, a sad 500 tona. Cijeli sam život vezan uz ogulinsko zelje i moji roditelji su sadili. Nemamo vam mi neku tajnu recepturu za kiselo zelje, ja svakome govorim na tržnici koliko treba posoliti. Sol, zelje, slana voda. To je klasika.

Fadila Grdić, iz Ogulina, radnica u Poljoprivrednom obrtu Salopek

Zelje je super za zdravlje, puno je vitamina, najbolje za zimske dane. Znam kako se radi, sve je domaće, bez konzervansa. Sol, voda i čekamo da se skisa. Ljeti sam na njivi, zimi u pakirnici, posao je težak, ali navikne se čovjek. Dobar šef, dobra firma, tu sam već 10 godina.

Karlovačka županija putem javnih poziva pomaže poljoprivrednicima, koji mogu ostvariti potpore za nabavu mehanizacije, materijala i opreme.

U 2023. godini u sklopu Programa potpora male vrijednosti u poljoprivredi i ruralnom razvoju **181 poljoprivrednik** ostvario je ukupno **234 tisuće eura potpore**.

Prošle godine potpore su isplaćene za **90 poljoprivrednika**, u ukupnom iznosu od **156 tisuća eura**.

Isplaćuju se i potpore za pčelarstvo: u protekle dvije godine one iznose 23 tisuće eura.

SPECIJALNA BOLNICA DUGA RESA - BOLNICA S NAJKRAĆIM LISTAMA ČEKANJA. U ČEMU JE TAJNA?

Ogulinka Desenka prvi je put u Specijalnoj bolnici za produženo liječenje Duga Resa. Zatekli smo je ispred ambulante za gastroskopiju.

„Iz Ogulina sam, jutros sam doputovala, jer u Ogulinu se gastroskopija čeka više od 2 mjeseca. Bila sam u ponedjeljak kod doktorice opće prakse i dobila sam Dugu Resu u četvrtak. Evo, sve pohvale i za moju liječnicu i za Dugu Resu gdje sam došla odmah na red, znači za tri dana. Prvi put sam tu, baš pozitivno iskustvo“, govori Desanka.

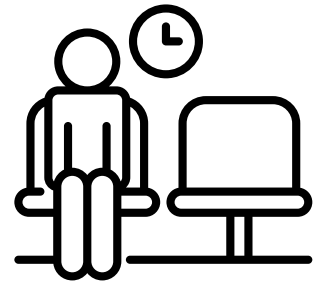

Samo pozitivne dojmove dijele svi pacijenti, ispred svih ambulanti. Dolaze iz Slunja, Karlovca, ali i iz drugih dijelova Hrvatske. Jedno im je zajedničko: u Dugoj Resi, kažu, rade izvrsni liječnici, a na preglede se čeka malo ili nimalo.

Vesna iz Karlovca:

„Došla sam kod kardiologa, čekala sam oko 2 tjedna na pregled. Ja sam iz Karlovca, duže bi čekala tamo. Prvi put sam tu, čula sam da su liječnici jako dobri.“

Ivan iz Karlovca:

„Došao sam kod kardiologa na kontrolu. Jako sam zadovoljan s doktorom, predložila mi je moja doktorica opće prakse da dođem tu, jer je manja gužva, prezadovoljan sam. A i moje srce je puno bolje.,,

Mirko iz Slunja:

„Došao sam na gastroskopiju, iz Slunja sam. Na pregled sam čekao 10 dana, to je stvarno dobro. Jako sam zadovoljan. Doktor je stvarno jako dobar.“

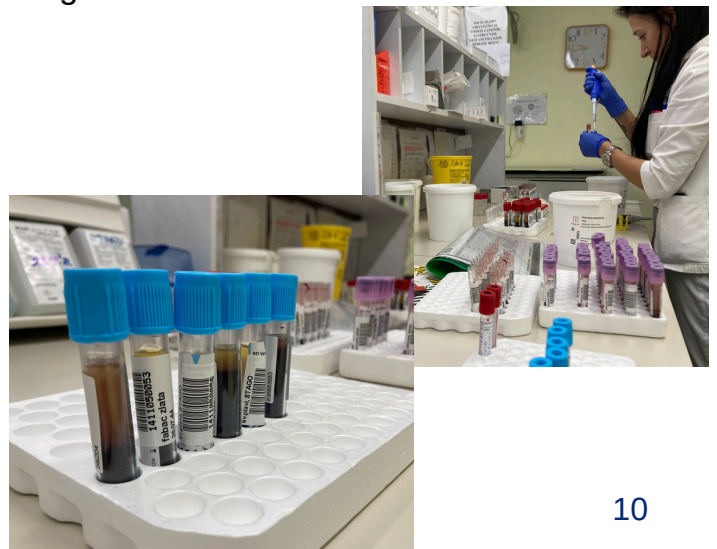
Mali grad, mala bolnica. A liste čekanja, kaže ravnateljica bolnice Višnja Mihalić Mikuljan, najmanje u Hrvatskoj. Na dijagnostiku srca, gastroenterološku dijagnostiku i ultrazvučne preglede u Dugoj Resi se čeka do 15 dana, a u drugim bolnicama i do godinu dana.

„**Pozitivni primjeri su: ergometrija, holteri srca i tlaka, gastroskopije, kolonoskopije, internistički ultrazvuk abdomena, RTG pretrage, doppler vena i arterija, doppler karotida.** Napominjem kako se u gastroenterološkoj ambulanti na tjednoj razini nađe jedan karcinom. Znači, spasili smo jedan život na tjednoj bazi. Jer ti ljudi da su čekali godinu dana, sigurno ne bi preživjeli. A kad se rak otkrije u ranom stadiju, prognoza bolesti je puno bolja i vrlo često dolazi do potpunog izlječenja“, kaže ravnateljica bolnice Višnja Mihalić Mikuljan.

Neke pretrage i pregledi se ipak, zbog sve većeg broja bolesnika iz cijele Hrvatske od otoka do Zagreba, čekaju duže. Tako se, primjerice, ultrazvuk dojke čeka 270 dana, ali onkološki bolesnici idu preko reda. U ambulanti za liječenje debljine i endokrinološkoj ambulanti, sve je sve veći pritisak bolesnika iz cijele Hrvatske pa su liste čekanja također duže.

U brojkama: u dugoreškoj je bolnici ove godine pregledano oko 70 tisuća pacijenata, napravljeno je više od 300 tisuća postupaka. Kada se tome doda i 165 pacijenata na 4 odjela za produženo liječenje, očito je – puno je to posla za 18 liječnika i 75 medicinskih sestara i tehničara. U bolnici je zaposleno i 5 inženjera laboratorijske dijagnostike te 4 prvostupnika radiološke tehnologije.

„Ovdje je takva radna sredina gdje ljudi vole raditi. Malo je to nezgodno reći jer ispada da drugdje ljudi ne vole raditi. Ali, ovdje se jako puno radi i radi se s voljom. Svaki naš doktor vodi 20 do 25 pacijenata na odjelu i radi u poliklinici, to je stvarno teško i mukotrpno, ali svi ovdje tako rade. Mi imamo vrhunske specijaliste i subspecijaliste, izvrsne sestre i tehničare i mislim da smo sjajan tim“, hvali ravnateljica kolege.

Jedan od subspecijalista je doktor Josip Kovačić, subspecijalist gastroenterolog. Razgovara s nama dok radi jedan pregled, gotovo i ne diže glavu s ekrana.

„Nama je pacijent na prvom mjestu i nikad nećemo pacijenta odbiti. Mi smo tako organizirani da, iako nismo hitna bolnica, uvijek primimo pacijenta. Mala bolnica ima svoje prednosti i nedostatke, svatko o svakom sve zna, ali dobar smo kolektiv i dobro se pokrivamo“, kaže doktor Kovačić.

Ono po čemu je ova bolnica poznata u cijeloj regiji je – palijativno liječenje. Na Odjelu za palijativno liječenje je 25 najtežih pacijenata, onih koji neće ozdraviti.

Marko Rubiša, medicinski tehničar na Odjelu za palijativno liječenje: „**Ovo je dosta težak posao, odgovoran, emotivno se svi vežemo za pacijente, jer dugo leže kod nas. Neki i duže od dvije godine, pa se povežemo i s pacijentom i s obitelji. To su teške dijagnoze, teško je, ali netko mora i to raditi. Navikneš se.**“

Zdenka Vračević, glavna sestra na Odjelu za palijativno liječenje: „**Ovo je jako težak posao, ima svakakvih situacija. Kod nas su pacijenti s teškim dijagnozama, teškim bolestima, treba puno strpljenja, razumijevanja, truda, ali i ljudske dobrote.**“

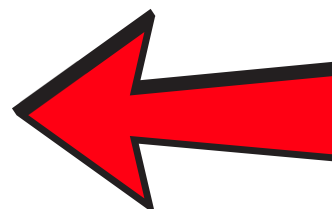
Ali, ni nakon šetnje odjelima, čekaonicama, razgovora s pacijentima, djelatnicima i ravnateljicom, mi nemamo odgovor na pitanje – zašto ovdje gotovo da nema listi čekanja.

A onda nas ravnateljica iznenadi, jer kad je zamolimo da je fotografiramo, ne pristane. Kaže – ni čut, ona se neće slikati bez kolektiva, oni su tim. Pa obećaje da će poslati fotografiju svih kolega zajedno, ispred bolnice.

Fotografiju je poslala, a mi smo možda, sasvim slučajno, otkrili u čemu je tajna ove male bolnice.

Karlovačka županija, kao osnivač bolnice, u posljednjih je nekoliko godina za uređenje prostora te kupnju opreme i uređaja izdvojila oko milijun eura. Također, bolnica je prije nekoliko godina energetski obnovljena, a za taj veliki projekt, vrijedan milijun i pol eura, novac su osigurale država i županija. U planu je uređenje odjela na prvom katu te i nadalje kupnja najmodernijih dijagnostičkih uređaja i opreme.

PODUZETNIČKA ZONA LUG U OZLJU: „GRAD SLUŠA PODUZETNIKE!“

Gotovo da nema vatrogasne postrojbe ili društva u Hrvatskoj koja nema vozilo ili opremu proizvedenu u – Ozlju. I gotovo da nema poplave ili spasilačke akcije gdje također nije korištena oprema iz Ozlja. Sve se to proizvodi u poduzeću Flammifer d.o.o., koje u Ozlju uspješno radi već 20 godina.

„Radimo aluminijske brodice i brodice za spašavanje, radimo i strojeve za punjenje vreća s pijeskom koje se koriste u poplavama. Nema incidenta gdje nismo“, govori direktor Flammifera Goran Žugec.

Tvrtka je počela s 2 zaposlena, danas ih je 70. Dio uspjeha, kažu, duguju odličnim uvjetima u ozaljskoj Poduzetničkoj zoni Lug.

„U početku 2003. godine kad smo opremali hale i kad smo kupili kransku dizalicu nismo mogli ni transportirati tu dizalicu. Sada je to druga priča, napravljena je obilaznica, transport je postao jednostavan. Puno nam znači i novi most u Gornjem Pokupju jer naši su proizvodi gabaritni, teški u desetinama tona i nismo mogli prometovati po starom mostu. Bitno se promijenila infrastruktura, nama više kamioni ne prolaze kroz centar Ozlja, imamo idealan položaj“, kaže Žugec.

U Gradu Ozlju ponosni su na svoju Zonu Lug. U njoj danas radi 20-ak poslovnih subjekata, koji ukupno zapošljavaju 476 radnika.

„Unazad nekoliko godina radimo na komunalnom opremanju zone, u to smo uložili oko milijun i pol eura. Poduzetnicima smo omogućili bolju povezanost s državnom cestom jer smo spojili zonu malog i velikog gospodarstva, sada je izbjegnuta centar grada i direktno se izlazi na državnu cestu. Interes za zonu je velik, imamo stalno upite. Tu grad sudjeluje na način da ih povezuje s privatnim osobama jer su parcele u zoni u privatnom vlasništvu, dok je komunalna infrastruktura u vlasništvu grada. Radimo na trećoj fazi proširenja, upravo zato što je velik interes“, kaže Marina Tuček, koja je u Gradu Ozlju zadužena za gospodarstvo i projekte. 13

A poduzetnici u Zoni – glasno hvale Grad Ozalj i njegova nastojanja da im uvjete za poslovanje učini što boljima.

„Jako smo zadovoljni sa suradnjom s gradom. Slušaju naše potrebe, slušaju nas koji smo tu i koji radimo tu. Sve naše primjedbe, sugestije i prijedloge za poboljšanja u zoni se uvažavaju. Tu je jedan jako dobar odnos s gradom“, govori iz tvrtke Petica d.o.o. Alen Bošnjak.

Riječ je o poduzeću koje je 1994. počelo raditi kao mali obiteljski obrt za građevinsku bravariju.

„Od malog obrta došli smo do tvrtke s 35 stalno zaposlenih i još toliko kooperanata. Primarna djelatnost danas su nam čelične konstrukcije za građevinarstvo. Trenutno projektiramo dogradnju i rekonstrukciju proizvodnog pogona, tim proširenjem imat ćemo veće proizvodne mogućnosti i efikasniji proizvodni proces“, kaže Bošnjak.

I to ne od jučer. Neki društveni kroničari tvrde kako je najviše privatnih poduzeća u bivšoj Jugoslaviji bilo u Imotskom, a drugi je bio Ozalj.

Grad Ozalj niz godina kroz Program potpora u poduzetništvu pomaže malim i srednjim poduzetnicima. Godišnje se za potpore izdvaja , 30-ak tisuća eura, ali se, zbog velikog broja zahtjeva, iznos rebalansom povećava. Poduzetnici mogu dobiti potpore za opremanje poslovnih prostora, kupnju opreme i alata te za promidžbu i edukaciju. Potpore iznose tisuću i 300 eura, a poduzetnici početnici mogu dobiti 2 tisuće i 300 eura. Ove godine potporu je ostvario 31 poduzetnik, za što je Grad Ozalj osigurao 31 tisuću eura.

Karlovačka županija je ove godine kroz dva Javna poziva poduzetnicima osigurala gotovo 100 tisuća eura potpora. Bespovratna sredstva za nabavu strojeva i alata, certificiranje i uvođenje sustava kvalitete te za nastup na sajmovima ostvarilo je 73 malih i mikro poduzetnika. Osim toga, 52 poduzeća iskoristila su mogućnost subvencije kamatne stope.

Puno je u Ozlju uspješnih obrtničkih i poduzetničkih priča. U Gradu Ozlju posluje oko 500 poslovnih subjekata, a Ozljani vole reći da su grad poduzetnika i obrtnika, tradicionalno okrenuti poduzetničkim inicijativama.

„Mahom se tu radi o vrijednim ljudima koji su više-manje svi sa sela i koji su naviknuti i naučeni na rad, to su ljudi posvećeni radu i trude se“, zaključuje Alen Bošnjak.

BRANITELJI PODRŽAVAJU GRADNJU BRANITELJSKOG CENTRA U LAĐEVCU I PRISJEĆAJU SE RATNIH DANA: „MI SMO SE BRANILI SRCEM!“

Osnovna škola u Lađevcu nekad je imala više stotina učenika, a uskoro će biti smještaj za 40-ak hrvatskih branitelja.

Gradnju Braniteljskog centra u napuštenoj školi nedavno je najavio potpredsjednik Vlade i ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved.

„Kapacitet Braniteljskog centra u Lađevcu bit će 40 hrvatskih branitelja u trajnom boravku u 20 soba. Planirano je zapošljavanje 20 djelatnika i za tu namjenu u proračunu smo osigurali 5,6 milijuna eura.

Ovo je važan projekt za revitalizaciju slunjskog kraja, a objekt će moći koristiti hrvatski branitelji i članovi obitelji poginulih hrvatskih branitelja. Omogućit ćemo im boravak u miru koji im je potreban nakon svih strahota koje su proživjeli“, istaknuo je potpredsjednik Vlade RH i ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved.

Da bismo saznali što o tim planovima misle oni kojih se to i tiče, našli smo se u Slunju s nekoliko hrvatskih branitelja. Bilo je to u studenom, mjesecu kada se Slunjani sjećaju najtežih dana: devedeset prva, život u okruženju, pad grada. Pa umjesto Lađevca, teme razgovora dođu same

Tomislav Magdić, predsjednik Udruge hrvatskih branitelja Domovinskog rata Slunja, Cetingrada i Rakovice: „Slunj je imao 800 branitelja koji su branili grad. U obrani grada Slunja mi nismo imali nijednog branitelja sa strane, da bi nam došao u pomoć. Jer smo bili u okruženju, nitko nam nije mogao pomoći.“

Nikola Turkalj, zapovjednik voda specijalne policije: „Nije bilo struje, vode, na svakodnevnoj bazi – borba. Nama je bila fronta jako duga, od Blagaja do Saborskog, velika linija fronte, neprijatelj nas je razvlačio. Ja i moja ekipa, mi smo vjerovali da ćemo se oduprijeti, iskreno. Do zadnjeg trena smo mislili da ćemo se uspjeti obraniti. Iako je realno to bilo nemoguće, odnos snaga je bio strašan, to je nemjerljivo, užas. U vojničkom pogledu to se ne može uspoređivati. Zapravo je nevjerojatno koliko smo dugo odolijevali.“

Vladimir Katić, zapovjednik 14. domobranske pukovnije: „Zapovjedništva triju njihovih brigada je bilo na vojnom poligonu u Slunju, udar na Slunj je bio iz tri pravca. Ljudstvo i tehnika bili su višestruko nadmoćni u odnosu na nas, jedino nisu bili nadmoćni u srcu. Ali i srce u jednom trenutku mora odlučiti: ili ćemo naše ljude spasiti i povući se ili ćemo izginuti svi, a to bi bio masakr.“

Potom netko od njih spomene kako je stravičan, nakon masakra, bio ulazak u spaljeni Vaganac (*), u kojem se čulo samo mukanje krava. Netko od sugovornika spomene užas zarobljavanja. A straha i brige za najmilije – toga se svi dobro sjećaju.

Ivan Požega, zapovjednik satnije: „Ne znaš gdje ti je obitelj, obitelj ne zna za tebe. To su neke traume koje su meni osobno gore nego ratne operacije koje smo proživljavali. Ideš srcem, uopće ne razmišljaš hoćeš poginuti, nećeš poginuti. Mi smo imali puno akcija, išli smo sa srcem, bez razmišljanja, samo nam je bio cilj držati ovaj naš kraj slobodnim. Mi smo išli u akcije, to je nama bilo igra. Ali, kad ostavite svoju kuću kad odlazite od kuće, ne znaš gdje ti je obitelj, obitelj ne zna gdje si ti... Meni je to najteže palo.“

Nikola Požega, zapovjednik satnije: „Zarobljen sam kad sam išao kući po germu, za kruh. To je bio 14.12. Bio sam zarobljen na poligonu 8 dana, onda su me prebacili u Glinu. Naučiš cijeniti što je dobro, naučiš cijeniti hranu, ni dan danas je ne bacam.“

Nikola Turkalj: „Ja se ne sjećam uopće šta smo jeli, ja se ne sjećam gladi, da sam bio gladan. Ma bili smo dečki mladi, to su sve bili dečki oko 30 godina, to je sve mladost bila između 30 i 40 godina. S tim ljudima s kojima sam ratovao, ja sam s njima bliži nego s braćom rođenom. Ta prijateljstva traju. Nama je toliko milo se naći.“

Ali više nisu tako mladi i zato svi odreda pozdravljaju ideju Braniteljskog centra u Lađevcu.

Tomislav Magdić: „Kod nas ovdje u slunjskom kraju jako puno ima hrvatskih branitelja koji su sami, pogotovo na ruralnim dijelovima, ljudi žive sami, još mogu brinuti o sebi, ali pitanje je za godinu, pet, sedam, devet - tko će brinuti o njima. Da bi vi došli do nekog smještaja, to je jako teško, jako skupo i ovo je svakako vrlo pozitivna inicijativa.“

Ivan Požega: „Ovdje na našem terenu je dosta branitelja koji su sami, nemoćni, ima i puno invalida. To je centar gdje bi određeni broj branitelja bio smješten. I ono što je dobro je, to što će biti i dodatnih sadržaja, bit će prostora za udruge koje djeluju na području grada, ne samo braniteljske, nego i sportske, kulturne udruge. To je hvalevrijedan projekt za ovaj kraj.“

A njihov se kraj posljednjih godina mijenja na bolje, pričaju. Ponosni su na turizam, na nagrade i priznanja koje grad Slunj dobiva, na ljepotu i uređenost Rastoka.

I doista, sreli smo se na dan kad je Slunj zabijelio prvi ovogodišnji snijeg. Prizori za razglednicu, svuda oko nas. Pa zaključuju: mi smo imali privilegiju da branimo i obranimo ovaj prekrasan kraj.

*Velikosrpske postrojbe 9. listopada 1991. ušle su u selo Vaganac. Hrvatske kuće su ili spaljene ili razorene tenkovskim granatama, selo je sravnjeno sa zemljom. Osmero staraca, koji su ostali u selu, ubijeno je i zapaljeno u njihovim domovima.

Županica Karlovačke županije o izgradnji Braniteljskog centra u Lađevcu: „**Prenamjena zgrade Osnovne škole u Braniteljski centar dat će novi život naselju i okolnom području. Inicijativu smo odmah prihvatili te smo se zajedno sa Osnovnom školom Slunj odlučili za darovanje zemljišta Republici Hrvatskoj. Županija je zatražila izradu idejnog rješenja kako bismo provjerili kvalitetu zgrade. Naša je još obveza izdavanje građevinske dozvole te kasnije i uporabne dozvole. Nakon sastanka s ministrom, Odborom za branitelje te braniteljskim udrugama usuglasili smo se oko prenamjene ovog objekta na korist naših branitelja koji su to i zaslužili.**“

ŽUC GRADI BIKIKLISTIČKU STAZU PREMA BARAČEVIM ŠPILJAMA I SPELEONU – „OVA INVESTICIJA ZA NAS ĆE BITI REVOLUCIJA!“

Ruta Šume, Ruta Vode i Ruta Špilje.

Baračeve špilje, Speleon, Dolina jelena, srednjovjekovna kula Starog grada Drežnika...

... Sve je to samo dio bogate turističke ponude općine Rakovica, koju turisti, osobito oni iz inozemstva, obožavaju razgledati na biciklima. Potvrđuje to vlasnik agencije Plitvice Bike and Bed Hrvoje Keletić, koji kaže kako je ove godine organizirao izlete biciklima za oko tisuću posjetitelja.

„Interes je stalno u porastu, a najviše nam dolaze gosti iz Nizozemske, Velike Britanije i Belgije. U ponudim imamo 15 električnih i isto toliko običnih bicikala, a posjetitelji mogu ići u vođene ture ili prema našim savjetima mogu sami obilaziti ovaj prekrasni kraj. Ovdje se stvara neka pozitivna energija za cikloturizam, zato smatram da treba što više ulagati u biciklističke staze i drugu infrastrukturu, kako bi se što više poticala zelena mobilnost“, ističe Hrvoje Keletić.

Na području Općine Rakovica postoji **8** biciklističkih ruta koje povezuju najzanimljivije lokalitete. Ukupna duljina tih ruta je **130 kilometara**, a idu nogostupima, manje prometnim lokalnim asfaltiranim cestama te makadamskim i šumskim putevima.

No, Županijska uprava za ceste započela je izgradnju prve biciklističke staze, dugačke gotovo 4 kilometra, uz županijsku cestu koja vodi od Rakovice prema Speleonu i Baračevim špiljama. Projekt je to vrijedan 364 tisuće eura, što će osigurati Županijska uprava za ceste Karlovačke županije, Općina Rakovica i Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture.

U Javnoj ustanovi Baraćeve špilje, koja upravlja i Speleonom, ovu su vijest jedva dočekali. Kažu da i sami potiču turiste da im dolaze na biciklima: tko dođe biciklom, ima popust na ulaznice.

„Osim toga, na oba naša lokaliteta postavili smo bike odmorišta sa stanicama za popravak bicikla. Dakle, ozbiljno nastojimo utjecati da u zaštićeno područje posjetitelji dođu radije biciklom nego automobilom. Za nas je izgradnja ove biciklističke staze značajan iskorak u smislu dizanja kvalitete boravka turista na našem području jer brojni biciklisti svakodnevno dolaze do naših lokaliteta po postojećoj županijskoj cesti. Uz njih, naravno, jako je puno kampera i autobusa koji nam također dolaze, što svakako znači da nije posve sigurno za bicikliste. Osim toga takva situacija na prometnici itekako narušava doživljaj vožnje. Tako da slobodno mogu reći - ova investicija će za nas biti revolucija!“, ističe ravnateljica Javne ustanove Baraćeve špilje Tihana Oštrina.

Ulaganje u biciklističku infrastrukturu podržavaju i u lokalnoj turističkoj zajednici.

„Plitvičke doline su destinacija koja se može pohvaliti i velikim izborom adrenalinskih izazova na jednom mjestu, a cijeli ovaj prostor pa do Slunja i Saborskog možete obići na biciklu, samostalno ili uz vođene ture koristeći usluge lokalnih specijaliziranih agencija. Turistička zajednica u suradnji s agencijama i Biciklističkim klubom Crna Kraljica Plitvice održava obiteljsku biciklijadu, rekreativni MTB maraton te BRM 200, tzv. brevet vožnju. Plitvice Valleys Bike Weekend prepoznat je i istaknut od Instituta za turizam kao pozitivan primjer održivog sportskog događanja pored zaštićenog područja“, ističe direktorica Turističke zajednice Plitvičke doline Mira Špoljarić.

Rakovica je svakako biser turističke ponude Karlovačke županije jer se oko polovice turističkog prometa realizira upravo na području Rakovice i Saborskog. U agenciji Plitvice Bike and Bed ističu, kako dio svog turističkog uspjeha, osim svom položaju, Rakovica duguje i odličnoj suradnji privatnog i javnog sektora.

ARHEOLOZI ISTRAŽUJU STARI GRAD MODRUŠ I KAŽU: KAKVA PRIČA!

Podno Starog grada arheolozi Muzeja arheoloških spomenika Split i zagrebačkog Filozofskog fakulteta istražuju: gdje je točno prolazio povijesni pristupni put do Starog grada Modruša, odnosno njegov centar Tržan.

„Teren je jako zanimljiv jer se radi o gradu koji je bio jako bitan u hrvatskoj povijesti. Zanimljivo je i uzbudljivo“, kaže arheolog Vicenco Pijerov.

Cijela priča o Modrušu je zanimljiva i premalo poznata. Bio je to srednjovjekovni utvrđeni grad, sjedište obitelji knezova Krčkih Frankopana. Grad je imao između 3 i 4 tisuća stanovnika, 8 crkava unutar zidina, te 3 samostana i 4 crkve izvan zidina.

„Prosperitet i razvoj Modruša naglo je prekinut 1493. osmanskim razaranjem uoči Krbavske bitke, nakon čega se grad nikada nije oporavio, a tadašnji vlasnik Bernardin Frankopan započeo je gradnju Ogulina. Veličina i značaj srednjovjekovnog Modruša je bila takva da neki povjesničari znaju reći kako bi se glavni grad Hrvatske danas zvao Modruš da nije bilo Krbavske bitke“, kaže voditeljica Konzervatorskog odjela Ministarstva kulture i medija u Karlovcu Sonja Kočevar.

Stoga Modruš ima posebno mjesto u projektu Karlovačke županije Dodir civilizacija. Njegova je priča - priča o prosperitetu, odnosno o gradu koji je bio gospodarsko, kulturno i vjersko središte srednjovjekovne Hrvatske. Karlovačka županija je od Ministarstva kulture i medija dobila 38 tisuća eura za arheološka istraživanja povijesnog puta u Stari grad Modruš. Miroslav Katić, ravnatelj Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika koji provodi istraživanje, ističe kako je na Modrušu riječ o jedinstvenim fortifikacijskim sustavima.

„Jugoistočna Europa nema ovako dobro sačuvanih srednjovjekovnih fortifikacijskih sustava, kao što je na Modrušu. Što se tiče srednjovjekovnog urbanizma, imate Dubrovnik, Hvar, Pag, ali kako su to bili i antički i kasno antički gradovi, postoje slojevi koji uvjetuju ovo kasnije formiranje urbanističkih struktura u gradovima u Dalmaciji. Ovdje sad imamo šansu prvi put u Hrvatskoj ispitati autentični srednjovjekovni urbanizam“, kaže Miroslav Katić.

Arheologe koji ispituju, istražuju i dokumentiraju, na terenu je obišla županica Martina Furdek - Hajdin.

„Dodir civilizacija je naš veliki projekt kojega možemo provoditi jedino u puno manjih koraka. Pritom je Modruš jedan od onih starih gradova od kojih najviše očekujemo jer ima izuzetno bogatu povijest i zanimljivu priču. Osim toga, ovaj srednjovjekovni grad, koji tek trebamo otkriti, nalazi se u prekrasnoj, netakutoj prirodi, tako da svakako ima turistički potencijal“, kaže županica Martina Furdek - Hajdin.

Projekt uređenja Starog grada Modruša predviđa ambijentalno osvjetljenje za sami Stari grad Tržan, u zgradi stare škole predviđeno je uređenje arheološkog nastavno istraživačkog i društvenog centra, a u zgradi stare Šumarije trebali bi biti ugostiteljski i smještajni kapaciteti. Dio potrebne dokumentacije već je dovršen, a sada svi čekaju da arheolozi otkriju – kojim su točno putem kraljevi i kraljice u srednjem vijeku dolazili do ovog starog grada na litici...

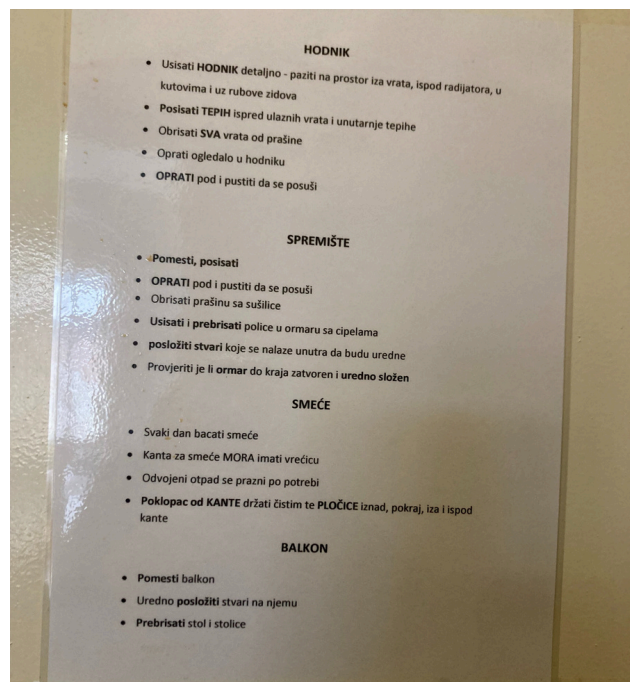
DOM VLADIMIR NAZOR: SRETNI KVADRATI ZA SRETNIJU DJECU

Romano je iz Duge Rese i nedavno je napunio 16. Tri je godine živio u Domu Vladimir Nazor, danas Centru za pružanje usluga u zajednici Vladimir Nazor. Prije nekoliko mjeseci preselio se u stan, što se stručno zove - organizirano stanovanje sa sveobuhvatnom podrškom.

Tu je petero djece i s njima stalno u smjeni jedan odgojitelj.

„Dijelimo zaduženja. Jedan tjedan je Ivan zadužen za sobu, drugi tjedan sam ja i tako čistimo sobu. Onda imamo zaduženje za hodnik, moramo prebrisati hodnik. Iz već mašine u sušilicu iz sušilice tu na kauč, tu se posloži roba, pokupi se i odnese. Jedan je zadužen za kuhinju, taj mora svaku večer očistiti kuhinju da bi ujutro bila uredna, to je najgore i najteže zaduženje. Kupaonu i WC netko mora prebrisati svaku večer. Subotom je generalka, tu se čisti cijeli stan“, prepričava nam Romano rutinu u stanu koji bi djeci trebao pružiti odrastanje što sličnije onom u obitelji.

O tome kako mu je bilo u Domu, kaže „Ok“, ali o onome što je bilo kod kuće prije toga, Romano ne govori. Kaže da voli ribolov, zanima ga tehnologija. U školi se dosta popravio, ima dobre ocjene i velike planove za budućnost.

„Planiram se negdje zaposliti dok ne skupim nešto novaca, poslije toga planiram otvoriti neki svoj biznis. Imam neki plan, otvorio bi car detailing, dubinsko čišćenje auta. Mislim da neću otići iz Duge Rese, ako i odem negdje raditi, vratit ću se sigurno u Dugu Resu“, kaže ovaj dječak.

Njegov odgojitelj Luka priča da život u stanu za djecu ima mnoge prednosti u odnosu na organizirani smještaj, instituciju, Dom. Ovdje je prirodnije okruženje, najbližije obiteljskom, a djeca se uče mnogim vještinama potrebnim za samostalan život.

„Ovdje nemamo čistačicu, vozača, nemamo kuhara. Ovdje je manje djece, odgojitelji im se mogu više posvetiti. Jednostavno se povežemo s djecom, ne možete se ne povezati. Nije da slažete i prebirete krumpire, to su djeca, ljudi su najosjetljiviji na djecu. Ponekad bude i problema, nije uvijek sve cvijeće i leptirići, ali sve prođemo zajedno, uostalom, kao i u obitelji“, govori Luka.

Ovaj je stan priprema za život i većina bi djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi u budućnosti trebala imati upravo ovakav smještaj.

Naime, Planom transformacije ustanova i deinstitutionalizacije korisnika predviđeno je da se u iduće tri godine promijeni omjer smještaja djece u Domu i izvan njega. Sada je u Domu Vladimir Nazor smješteno 35-ero djece, a u dva stana njih 10-ero.

2027. godine samo bi 10 posto djece trebalo biti smješteno u instituciji, kaže ravnateljica Centra za pružanje usluga u zajednici Vladimir Nator Nataša Horvat.

„Mi trenutno imamo 2 stana u kojemu se provodi organizirani smještaj sa sveobuhvatnom podrškom, a u pripremi nam je još jedan stan u kojemu će biti smještena starija djeca, ona koja su jednom nogom već na odlasku iz doma i koja će imati povremenu podršku odgajatelja. Potrebna su nam još dva stana, nadam se da ćemo ih uskoro i dobiti na trajno korištenje, kako bismo ih uredili i pripremili za djecu“, ističe ravnateljica Horvat.

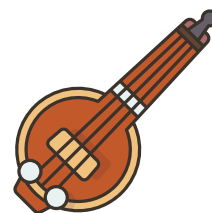
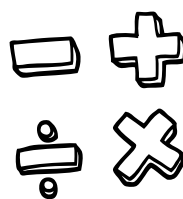
Dom će ostati, ali kao Centar za pružanje usluga u zajednici. To će biti mjesto za hitan prihvata djece koja se moraju izdvojiti iz obitelji, za usluge savjetovanja, psihosocijalne podrške, poludnevnog boravka te za provođenje mjere Intenzivne stručne pomoći i nadzora.

Iza svih ovih riječi kriju se mnoge teške životne situacije u kojima su najveće i najnevinije žrtve uvijek djeca. A za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi je, slažu se stručnjaci, bolje i prirodnije da budu u organiziranom smještaju, nego u instituciji.

CJELODNEVNA ŠKOLA U RAKOVICI: MATEMATIKA ILI TAMBURICA – PITANJE JE SAD

„Rakovica, dok ti ime traje, čuvat ćemo tvoje običaje“ – tako pjevaju mali folklorasi, učenici OŠ Eugena Kvaternika iz Rakovice. Na tamburicama ih vješto prate članovi školskog tamburaškog orkestra.

Jakov, učenik 5. razreda: „**Tamburica mi jako dobro ide, usput sviram i harmoniku, ali bolje mi ide tamburica. Meni se to jako sviđa, ušlo mi je u krv. Mislim da smo baš inteligentni i talentirani kako smo to dobro naučili.**“

Ivana, učenica 6. razreda: „**Meni je folklor važan zato da očuvamo običaje Rakovice. Lakše je učiti gradivo jer se malo odmorimo tako što plešemo i pjevamo. Imali smo već dosta i nastupa.**“

Nikola, učenik 5. razreda: „**Kada učimo na satu, ne ide mi baš, ali kad kod kuće sviram i vježbam onda već bolje bude. Tamburica mi ide bolje od matematike.**“

Folklor i tamburica u ovoj su školi dio takozvanih B1, odnosno izvannastavnih aktivnosti. U školi se, naime, provodi eksperimentalni program cjelodnevne škole.

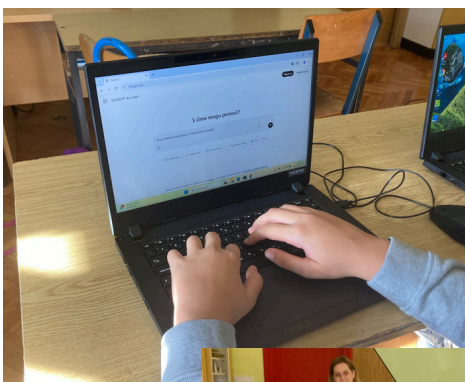
„Ovim radom puno se toga dobije, djeca baš uživaju, sudjeluju, pripremaju se, vole te nošnje. U sklopu Cjelodnevne škole smo dobili novca, pa smo mogli kupiti i narodne nošnje i tamburice. Ovo im je svakako rasterećenje, to im dođe kao relaksacija. Kad mi završimo, oni odlaze na autobus i čujem da hodnikom pjevuše, to je znak da baš uživaju“, kaže učiteljica Vera Ljubanović Grdić.

Popularna izvannastavna aktivnost u školi je i **Brain**. U prijevodu - mozak ili pamet, što znači da se u sklopu Brain-a djeca bave umjetnom inteligencijom.

„Koristimo se umjetnom inteligencijom, postavljamo pitanja, pretražujemo neke stranice. Važno je znati dobro postaviti pitanje umjetnoj inteligenciji, ali ne može nam ona obaviti sav posao, to ne bi bilo dobro. Mi moramo koristiti naš um, naš mozak“, pojasnio nam je učenik 8. razreda Marko Sabljak.

Profesorica Ana Ćoragić kaže da danas, umjesto djece, sastavke često pišu računala, pa ih na ovoj aktivnosti uče da lakši način često nije i bolji način.

„Ne tako davno ovo je bio futuristički film, a sada je svakodnevica. Djeca se služe umjetnom inteligencijom, to se često vidi u sastavcima, oni su u to jako upućeni. Zato ih moramo naučiti i dobre i loše strane tih digitalnih tehnologija. Umjetna inteligencija može biti i lažljiva i nepouzdana, zato nam tehnologija mora biti samo pomoćno sredstvo“, ističe profesorica Ćoragić.

Osim digitalnih tehnologija, u ovoj školi puno koriste i dobru staru – maštu. Mali kreativci i Maštaonica nazivi su aktivnosti u sklopu kojih učenici izrađuju mnoge uporabne i ukrasne predmete.

„Sad izrađujemo vijence i ukrase za Svetog Nikolu i Božić. Za svako godišnje doba nešto posebno radimo“, rekao nam je Andrej, učenik 4. razreda.

Učenici mogu birati između 20 različitih izvannastavnih aktivnosti. Osim folklor, Braina i maštaonice tu su još i: voćari, cvjećari, robotika, mali istraživači, engleski klub, rukomet, kick boxing, nogomet, plesni fitness i drugo. Sve besplatno.

Pedagoginja Tajana Lukač ističe još jednu prednost cjelodnevnog škole.

„Djeca nemaju domaće zadaće, veliki dio toga odrade u školi i onda mogu ići na izvanškolske aktivnosti, provoditi vrijeme s obitelji, s prijateljima, a ne imati na umu hoće li mi majka ili otac moći objasniti fiziku. Učitelji s njima rješavaju zadatke i uče. Nema potrebe za instrukcijama, za dodatnim plaćanjima roditelja“, ističe pedagoginja.

„Ja mislim da je to put kojim trebamo ići, imamo jako puno prednosti, primjerice raznolika je ponuda aktivnosti. Mislim da smo se dosta kao škola otvorili zajednici, ta suradnja sa zajednicom je jako dobra. I roditelji su više uključeni u kreiranje školskih aktivnosti i sadržaja. Veselimo se i opremi koja još treba stići i pomoću koje ćemo sve skupa dignuti na još viši nivo“, ističe zamjenica ravnateljice Gordana Kovačević Poznanović.

Ukupno je ovoj školi, ulaskom u program cjelodnevne škole, odobreno više od 300 tisuća eura. Škola će tako dobiti nove sanitarne čvorove, novu kuhinju i dnevni boravak za učenike, didaktičku opremu i opremu za kabinete i laboratorije.

I za kraj, još jedna informacija: zove se cjelodnevna, ali djeca nisu u školi cijeli dan. Nastava završava u 15 sati i 15 minuta, poslije toga su izvanškolske aktivnosti. Za one koji ih žele i za sve besplatne.

U eksperimentalni program „Osnovna škola kao cjelodnevna škola – Uravnotežen, pravedan, učinkovit i održiv sustav odgoja i obrazovanja“ ušle su 4 škole s područja Karlovačke županije: Rakovica, Josipdol, Draganić i Krnjak.

Ukupno je za 62 osnovne škole u Hrvatskoj, u kojima se provodi ovaj projekt, odobreno 18 milijuna i 300 tisuća eura, a 4 škole kojima je osnivač Karlovačka županija dobile su milijun i 308 tisuća i 800 eura. Tim novcem uređuju se kuhinje i blagavaonice, nabavlja se oprema za kabinete te se opremaju sportske dvorane i igrališta.

Zamjenica Županice Vesna Hajsan Dolinar:

„Uvjerena sam da će projekt cjelodnevne škole donijeti velike dobrobiti za učenike i nastavnike, ali i za roditelje. Novac koji se uloži u sustav obrazovanja je najveći kapital. Ističem da su sve škole kojima je osnivač Karlovačka županija već sada odlično opremljene, jer nama su djeca i mladi u fokusu, a ovim ulaganjima u sklopu Cjelodnevne škole standard podižemo na još veću razinu. Mi smo dosad izgradili dvije sportske dvorane - u Kamanju i Jarčem Polju, treća, ona u Ozlju, se gradi, a očekujemo početak radova na izgradnji još 6 sportskih dvorana i na proširenju Prve osnovne škole Ogulin. Želimo djeci osigurati najbolje moguće uvjete, želimo da imaju najbolju opremu, lijepo uređen prostor, da se u školi osjećaju ugodno kako bi mogli ostvariti svoje pune potencijale.“

RADIONICA JAVNE USTANOVE NATURA VIVA: LIJEP, ALI ZLOČEST – SIGNALNI RAK

U prosincu je u vrtićima prilično živo. Treba ukrasiti sobe, naučiti pokoju božićnu pjesmicu, a nerijetko djeci navrati i Sveti Nikola ili Djed Mraz.

A zamislite kako je kad vam u vrtić dođu pravi, živi rakovi!

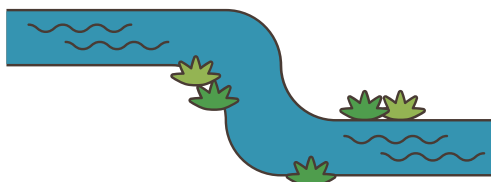
To se dogodilo mališanima u predškolskoj skupini Teddy Bears Dječjeg vrtića Duga Resa.

Erik: **Nisam se bojao držati raka, to mi je fantastično. Ovi rakovi su zločesti, vidiš da imaju crvena kliješta, uništavaju biljke i životinje. Ja sam u životu vidio tri raka.**

Noa: **Ovi su rakovi lijepi, ali nisu baš dobri.**

Sara: **Zli su ovi rakovi, imaju neke točkice po kliještima. Moramo čuvati prirodu, to je važno.**

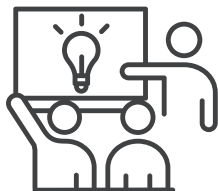
Priču o zločestim, invazivnim rakovima djeci su došle ispričati djelatnice Javne ustanove Natura Viva. Riječ je o projektu „**Kontrola populacija signalnog raka u rijekama Korani i Radonji**“, vrijednom više od 265 tisuća eura, kojeg Natura Viva provodi već dvije godine, a osim izlovu rakova, posvećeni su i edukaciji.

„Do sada smo održali više od 30 radionica po školama i vrtićima, zainteresiranost je velika. Već smo podijelili više od 2 tisuće slikovnica, koje na jednostavan način objašnjavaju problematiku invazivnih stranih vrsta, a interes je ogroman. Edukacija je jako važan segment ovog projekta, pa osim što radimo radionice po školama i vrtićima, organiziramo i javne tribine, radimo i s ribolovnih društvima i obuhvaćamo cijelu zainteresiranu javnost u cilju osvješćivanja javnosti o ovoj problematici“, kaže ravnateljica JU Natura Viva Antonija Bišćan.

A djeca su itekako zainteresirana.

„Oduševljeni smo, zato što su nam donijeli pravi, živi primjer rakova, a djeca uče iskustveno. Hvala vam od srca na toj prilici da oni dožive, osjete i da vide sami što je signalni rak. Vrlo edukativno, odlično, mislim da će nam to puno pomoći. Mi smo inače i međunarodni eko vrtić i trudimo se živjeti u skladu s prirodom, tako da nam je ovo jako važno da znamo što je dobro u našim rijekama, a što nije“, rekla je Ana Božić, ravnateljica Dječjeg vrtića Duga Resa.

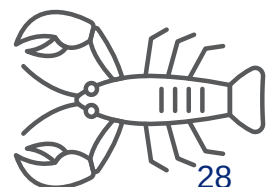

Djeca su tako naučila da je signalni rak jedna od najrasprostranjenijih invazivnih stranih vrsta slatkovodnih rakova. Uništava riblji fond, svu ikru, mladu ribu, mlade beskralješnjake, žablja jaja, a prijenosnik je i račje kuge i radi golemu štetu u eko sustavu. Iznimno se brzo razmnožava, velik je i agresivan.

„Nećemo se zavaravati da ćemo izloviti vrstu, ali nam je bitna kontrola populacije. Dakle, mi postavljamo vrše na rubnim dijelovima utvrđene rasprostranjenosti, zato da bismo zaštitili naše autohtone populacije potočnih i riječnih rakova i posljedično cijeli eko sustav jer osim što prenosi račju kugu, on jede mlad, potkopava obale. Naprimjer u Radonji, u dijelu gdje je on jako rasprostranjen, ničeg drugog osim signalnog raka nema. Ovim projektom štitimo Plitvice, ali i pritoke svih naših karlovačkih rijeka, gdje smo monitoringom dokazali da imamo populacije potočnih i riječnih rakova“, ističe ravnateljica Javne ustanove Natura Viva Antonija Bišćan.

Utvrđeno je da ga ima u Dobri pa Natura Viva iduće godine počinje izlov i u toj rijeci. Do sada su izlovili oko 14 tisuća primjeraka tih tako lijepih, a tako zločestih rakova.

ŽUPANIJSKI VIJEĆNICI KARLOVAČKE ŽUPANIJE U VUKOVARU ŽUPANICA: „OVAJ JE GRAD SIMBOL GRČEVITE HRABROSTI!“

Prije 33 godine, Vukovar je proživljavao najteže dane u svojoj povijesti: u 87 dana opsade na grad palo je 6 i pol milijuna projektila, otprilike jedna granata svakih 11 sekundi. U borbama u Vukovaru poginulo je oko 900 branitelja grada, a nakon zarobljavanja u masovnim ratnim zločinima još njih oko 600. Poginulo je i oko tisuću civila, a oko 7 tisuća hrvatskih vojnika i civila završilo je u logorima.

Uoči mjeseca studenog, gradu heroju došli su se pokloniti vijećnici Županijske skupštine Karlovačke županije, na čelu s predsjednikom Županijske skupštine Vladom Jelkovicem i županicom Martinom Furdek - Hajdin.

„Mnogo sam puta bila u Vukovaru. Ovdje čovjek ne može ostati ravnodušan: kad vidite 938 bijelih križeva na memorijalnom groblju, osjećate i tugu i ponos pa i prkos. Hvala svima koji su branili ovaj grad, ne smijemo ih nikada zaboraviti. Mi iz Karlovca i Karlovačke županije itekako razumijemo stradavanja u gradu Vukovaru, simbolu grčevite hrabrosti”, poručila je županica Martina Furdek - Hajdin.

„I sam sam branitelj od prvog dana, rodom sam iz Osijeka, istočna Slavonija mi je bila dom više od 20 godina, a danas živim u gradu koji je također prošao ratne strahote. '91. sam branio Osijek, pad Vukovara dočeka sam na istočnom bojištu. Svaki moj dolazak u Vukovar posebno je emotivan, ovdje su mi poginuli i neki prijatelji, znam da su svi branitelji koji su branili grad, ali i svi civili koji su ostali - istinski heroji“, rekao je Mario Kutleša, HDZ-ov vijećnik Županijske skupštine.

„Zahvalan sam županiji na organizaciji ovog izleta, posjet Vukovaru ostavio je na mene duboki dojam koji će mi ostati do kraja života. Čovjek tek kada dođe tu, shvati svu težinu patnje ovoga grada i njegovih ljudi. Mislim da Vukovar zaslužuje svaki pijetet i poštovanje, svi bi morali posjetiti grad heroj“, poručuje vijećnik HSS-a Zdenko Močnik.

Na Memorijalnom groblju žrtava iz Domovinskog rata te na Spomen obilježju Ovčara zapaljene su svijeće u spomen na sve poginule, nestale i umrle hrvatske branitelje i civile.

Predsjednik Skupštine Vlado Jelkovic, koji je u vrijeme mirne reintegracije bio župan, prisjetio se vremena kad je trebalo obnavljati razrušeni grad.

„Sjećam se dobro poziva prvog hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana 1997. kada je pozvao sve županije da obnove po jedan objekt javne namjene u gradu Vukovaru. Mi smo zajedno s Dubrovačko-neretvanskom i Virovitičko-podravskom županijom, sudjelovali u obnovi Strukovne škole u Borovu naselju“, rekao je Jelkovic.

To spominje i zamjenik župana koji obnaša dužnost župana Vukovarsko - srijemske županije Franjo Orešković, koji je priredio prijem za izaslanstvo Karlovačke županije.

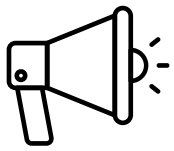
„Želio bih reći da je Karlovačka županija dala neizmjeran doprinos u poslijeratnoj obnovi grada Vukovara. Za obnovu Strukovne škole u Borovu naselju, tada ste od ukupnih 12 i pol milijuna kuna dali najviše – tri milijuna kuna. Mi to nikada nećemo zaboraviti“, poručio je Orešković.

I Vukovar i Vukovarsko - srijemska županija danas se imaju čime pohvaliti pa su prilikom obilaska Gradskog muzeja Vukovar - Dvorca Eltz i Ladanjskog imanja "Principovac" u Iloku, ipak prevladavale teme o projektima, posebno o kontinentalnom turizmu, u kojem su obje županije iznimno uspješne.

Pojavila se i inicijativa za potpisivanje Sporazuma o suradnji između Karlovačke i Vukovarsko srijemske županije.

VIJESTI

DVORANE, DVORANE, DVORANE

U Ozlju se gradi nova sportska dvorana. Iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti bespovratno je odobreno 6 milijuna eura za projekt dogradnje Osnovne škole Slava Raškaj s izgradnjom sportske dvorane. Budući da će se graditi dvodijelna, veća dvorana, za cijeli posao nedostaje milijun i 200 tisuća eura, što zajedno, u jednakim iznosima, osiguravaju Karlovačka županija i Grad Ozalj.

Karlovačka županija počinje izgradnju još 6 dvorana: u Cetingradu, Bariloviću, Lasinji, Generalskom stolu, pri OŠ Ivan Goran Kovačić Duga Resa i Oštarijama. Osim toga, početak će i dogradnja Prve osnovne škole u Ogulinu.

Ovim velikim investicijskim ciklusom osigurat će se da svako dijete, u školama kojima je osnivač Karlovačka županija, ima nastavu u jednoj smjeni te da svi učenici imaju kvalitetne i dobro opremljene škole.

ENERGETSKA OBNOVA ŠKOLE U SABORSKOM

Pri završetku je energetska obnova Područne škole Saborsko, koja će donijeti značajne financijske uštede na energentima.

Prošle godine završena je 1. faza, vrijedna 230 tisuća eura, a ove godine posao je nastavljen. Škola je dobila novu vanjsku stolariju i fasadu, što je projekt vrijedan 236 tisuća eura. Pri tome je 80 tisuća eura osiguralo Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, a ostatak Karlovačka županija.

CETINGRAD - ŠKOLA I IGRALIŠTE

Pri kraju je energetska obnova škole u Cetingradu, koja uključuje fotonapone i punionicu za bicikle te uređenje igrališta s tribinama. Ukupna vrijednost ovih radova je oko milijun i 300 tisuća eura.

U cetingradsku osnovnu školu ide 74 učenika, a u vrtić, koji radi u istoj zgradi, upisano je 14 mališana. Ove školske godine u Cetingradu je upisano više prvašića nego prošle godine.

STIPENDIJE – RASTU IZNOSI I BROJ

Karlovačka županija od ove godine stipendira 150-ero učenika i studenata, umjesto 100 koliko je stipendirala proteklih godina. Do sada se dodjeljivalo po 50 učničkih i studentskih stipendija, a od sada će se dodjeljivati po 75.

Rastu i iznosi: učeničke stipendije, umjesto 70, iznose 80 eura na mjesec, a studentske su porasle sa 110 na 150 eura mjesečno. Izravne stipendije, koje se dodjeljuju za deficitarna zanimanja od posebnog interesa za Karlovačku županiju, a to su zidar, tesar, tapetar i limar, umjesto dosadašnjih 130 iznose 150 eura.

Učničke stipendije		
70 eura	→	80 eura
Studentske stipendije		
 110 eura	→	130 eura
Zidar, tesar, tapetar, limar		
130 eura	→	150 eura

Županija i dalje, osim poticanja izvrsnosti, brine i o onima slabijeg socijalnog stanja te potiče upise u deficitarna zanimanja. Tako je od 75 stipendija, bilo učničkih bilo studentskih i ove godine po 20 rezervirano za darovitost, po 35 za učenike i studente slabijeg socijalnog stanja, a po 20 stipendija dodjeljuje se za deficitarna zanimanja.

Županija je i prije dvije godine povećala iznose stipendija, a s ovim povećanjem broja i iznosa, sredstva namijenjena stipendiranju učenika i studenata narasla su od početka mandata za više nego dvostruko.

NAGRAĐENI IZVRSNI UČENICI

Svi učenici osnovnih i srednjih škola Karlovačke županije, koji su sudjelovali na nekom od državnih natjecanja, primili su novčane nagrade Karlovačke županije. Do sada je županija nagrađivala samo one koji su osvojili neko od prva tri mjesta, a od ove godine praksa se promijenila.

Ovisno o postignutom rezultatu i o tome je li sudjelovanje bilo pojedinačno ili ekipno, učenici i mentori dobili su iznos od 30 do 300 eura.

Posebna priznanja županice i plakete dobilo je četvero učenika koji su osvojili prva mjesta i/ili Oskare znanja. Oni su: Lana Radujković, Vida Protulipac, Stjepan Magdić i Martina Pastva.

„Vaš trud, vaše znanje – to je ono što vam nitko ne može uzeti. Budite i dalje izvrsni, čime god da se odlučite baviti u životu“, rekla je učenicima županica Martina Furdek - Hajdin.

STAMBENI PROGRAM ZA MLADE

U četvrtoj godini provođenja Stambenog programa za mlade zabilježen je velik interes mladih obitelji. Prijavile su se 33 obitelji, a njih 28 ostvarilo je bespovratna sredstva.

Za kupnju i rekonstrukciju kuće na ruralnim područjima, može se dobiti do 12 tisuća eura, a bespovratna sredstva za izgradnju kuće iznose do 15 tisuća eura. Zbog velikog interesa, sredstva su ove godine povećana s 200 na 240 tisuća eura. U idućoj godini maksimalni iznosi će se povećati na 15, odnosno 18 tisuća eura.

Do sada je bespovratna sredstva ostvarilo 50-ak obitelji, a u 28 obitelji koje su ove godine ostvarile sredstva u sklopu Stambenog programa za mlade ukupno je 24 djece.

CENTAR ZA STARIJE U DUGOJ RESI

U Dugoj Resi je počela izgradnja Centra za starije osobe. U njemu će mjesto moći dobiti 151 korisnik, a posao 67 djelatnika. Radove izvodi tvrtka CGP iz slovenskog Novog Mesta

Projekt je vrijedan 11,9 milijuna eura. Iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti osigurano je 6,1 milijuna eura, a preostali iznos zajednički osiguravaju Grad Duga Resa i Karlovačka županija.

Idući korak u širenju mreže domova za starije osobe, najavila je županica, bit će otvaranje podružnice Doma za starije i nemoćne Sveti Antun u Slunju. Županija je već izradila projektnu dokumentaciju za ovaj projekt koji će donijeti još 100-njak mjesta za smještaj starijih.

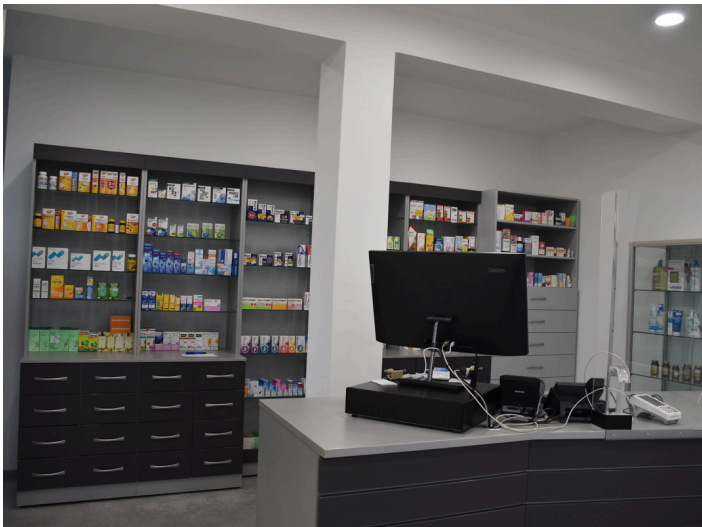

LJEKARNIČKI DEPO U GENERALSKOM STOLU

Generalski Stol dobio je ljekarnički depo. Investicija je to vrijedna 67 tisuća eura, što je, u iznosu od 61 tisuću eura, osigurala Karlovačka županija, a ostatak Općina Generalski Stol i Karlovačka Ljekarna.

S projektom otvaranja ljekarničke djelatnosti Karlovačka županija počela je 2021. godine kada je otvorena ljekarna u Cetingradu, a iduće godine otvorena je ona u Plaškom.

Generalski Stol, uz ordinaciju opće medicine i zubnu ordinaciju, sada ima i ljekarnu, što je od iznimne važnosti osobito starijim stanovnicima.

„B STRANA FOLKLORA“

Gotovo sva kulturno umjetnička društva s područja Karlovačke županije s više od 300 sudionika okupilo se na Susretu folklorša pod nazivom „B strana folklor“. Inicijativa je to Karlovačke županije, točnije županice Martine Furdek - Hajdin, a jednoglasan je zaključak da bi to trebala postati tradicija.

Održano je više radionica folklornog sviranja i pjevanja te radionica „Kako se NE pleše folklor“, ali i radionica izrade tradicijskih frizura, takozvanih oglavlja. Finale je bilo veliko zajedničko šetano kolo i milenijska fotografija.

Susret folklorša „B strana folklor“ organizirali su Karlovačka županija i ZAKUD Karlovačke županije, uz potporu grada Karlovca.

Želim Vam sretan i blagoslovljen Božić!

Provedite ga u miru, okruženi onima koje volite, neka Vam božićno vrijeme donese puno radosti i ljubavi.

U 2025. želim Vam ostvarenje svih želja, ali prije svega imajte zdravlja i dobre ljude oko Vas.

**Županica Karlovačke županije
Martina Furdek - Hajdin**

